

[Ole Vig Jensen]

amtskommunerne, mens planlægningen af erhvervsuddannelserne foregår i statens regie.

Vi gør os også håb om, at regeringen i sin vurdering af denne del af det formaliserede uddannelsessystem for de 16-19-årige er indstillet på at foretage en bredere vurdering af de muligheder, som måtte være til stede, også under indtryk af, hvad der sker på andre områder inden for uddannelsessektoren.

Vi håber i det radikale venstre, at vi i dag kan få en udbytterig og fordomsfri debat om hele dette uddannelsesområde.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Indledningsvis vil jeg gerne give udtryk for min tilfredshed med, at vi i dag får lejlighed til at drøfte en række af de mere generelle problemer omkring 10.-12. uddannelsesår. Samtidig kan jeg da føje til, at havde vi ikke fået denne debat på grundlag af forespørgslen fra det radikale venstre, så ville jeg selv inden for en nærmere fremtid have taget initiativ til på passende måde over for folketinget at give en redegørelse for situationen inden for dette uddannelsesområde. Jeg føler, at vi netop her står over for en række påtrængende problemer af såvel kortsigtet som langsigtet karakter, som nødvendigvis må tages op til løsning snarest.

Inden jeg går over til at omtale disse problemer inden for 10.-12. uddannelsesår, vil det nok være hensigtsmæssigt, at jeg kort ridser noget af baggrunden op.

Uddannelserne inden for 10.-12. uddannelsesår har som bekendt i det store og hele hidtil været tilrettelagt og gennemført sektorvis, bl. a. som følge af deres forskellige historiske baggrund. Både gymnasiet og læringeuddannelserne har traditioner, der kan føres flere århundreder tilbage, og dette har bl. a. bevirket, at det ikke blot hidtil har været, men fortsat er vanskeligt at nedbryde den uddannelsesmæssige isolation, de to uddannelsesområder indbyrdes befinder sig i. Med etableringen af kursus til højere forberedelseseksamen og EFG-uddannelserne er der dog etableret uddannelsesformer med en mere fleksibel overbygning, der i højere grad åbner mulighed for at nedbryde skellene mellem de studieforberevende uddannelser og erhvervsuddannelserne.

Et forsøg på at anskue samtlige uddannelser inden for 10.-12. uddannelsesår under ét

blev i første halvdel af 1970'erne gjort af en embedsmandsgruppe i undervisningsministeriet, den såkaldte Højbygruppe, på foranledning af daværende undervisningsminister Knud Heinesen. Gruppen stillede forslag om etablering af en enhedsskole med fællesfag, retningsfag og tilvalgsfag, der – uanset at der ikke var tale om en obligatorisk undervisning – i princippet skulle give plads for alle 16-19-årige. Forslaget blev udsat for en del kritik, og bortset fra en ret indgående behandling i det centrale uddannelsesråd i 1974-75 har der i realiteten ikke været arbejdet videre med det. Men i den efterfølgende debat har der dog ofte været henvist til gruppens arbejde.

Efter den nye folkeskolelovs vedtagelse var det naturligt at overveje, hvilke konsekvenser de gennemførte ændringer i folkeskolens struktur og dens undervisningsindhold måtte få på uddannelserne inden for 10.-12. uddannelsesår, som fortsat bygger på folkeskolens undervisning. I sammenhæng hermed anså man det for rimeligt, at de samfundsmæssige og pædagogiske betragtninger, som lå bag ved den nye folkeskolelov, blev videregivet og lagt til grund for planlægningen og udviklingen af de fremtidige uddannelser inden for 10.-12. uddannelsesår. Herigennem ville man også kunne skabe en nær sammenhæng mellem denne del af uddannelsessystemet og folkeskolen.

Men der var også andre forhold, der talte for at tage den eksisterende uddannelsesstruktur og undervisningsindholdet inden for 10.-12. uddannelsesår op til nærmere vurdering. Den stadig voksende søgning til gymnasiet og den efterfølgende voldsomme vækst i tilgangen til de længerevarende videregående uddannelser gav sig udslag i en voksende akademikerarbejdsløshed, som det stive uddannelsessystem inden for 10.-12. uddannelsesår ikke giver mulighed for at modvirke med fleksible styringsmidler. Samtidig har erhvervsuddannelserne som følge af udbygningen af EFG-uddannelserne oplevet en øget tilgang.

Men uanset at der således er tale om en voksende søgning til såvel gymnasiet som erhvervsuddannelserne, har der hele tiden eksisteret en såkaldt restgruppe af elever, der af den ene eller anden grund ikke har været motiveret til at fortsætte deres uddannelses-